

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 6P/69/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8822200889
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Mihóková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2022:8822200889.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudkyňou JUDr. Ivetou Mihókovou v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého I. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom pri matke, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, na návrh otca Q. I. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. J. XXX, zastúpeného JUDr. Martinou Čelkovou, Štefánikova 22, Humenné, za účasti matky K. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. Y. L. XXX, zastúpenej JUDr. Milošom Kaščákom, advokátom, Kalinčiakova 10, Vranov nad Topľou, za účasti Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, takto

rozhodol:

Súd návrh **z a m i e t a**.

Žiaden z účastníkov **n e m á n á r o k** na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Otec sa podaným návrhom domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd zmenil výrok rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č. k. 6P/171/2020 zo dňa 19.11.2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č. k. 21Cop/23/2021 zo dňa 30.09.2021 týkajúci sa úpravy styku a to tak, že maloleté dieťa - I. B., nar. XX.XX.XXXX zverí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov s tým, že striedavá osobná starostlivosť sa bude realizovať v týždenných intervaloch. Zároveň žiadal upraviť styk počas vianočných a veľkonočných sviatkov. Navrhol uložiť každému z rodičov povinnosť počas obdobia, keď sa bude dieťa nachádzať v jeho osobnej starostlivosti informovať druhého rodiča o zdravotnom stave dieťaťa, o nových skutočnostiach a o všetkých zmenách, aktivitách a životných situáciách a pod. týkajúcich sa dieťaťa (návštevy lekárov, zmena zdravotného stavu, školských výletoch a akciách, neúčasť na vyučovacom procese atď), ako aj umožniť telefonický alebo iný elektronický kontakt s dieťaťom aspoň 1x v denne v podvečerných hodinách a v trvaní podľa potreby rodiča a dieťaťa. Eventuálne žiadal rozšíriť styk s mal. dieťaťom tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým I. B., nar. XX.XX.XXXX každý nepárny týždeň v kalendárnom roku od utorka do pondelka nasledujúceho týždňa.

Uviedol, že napriek úprave styku vplyvajúcej z rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, syn s ním trávil podstatne viac času, ako to bolo upravené rozhodnutím súdu. V roku 2020 s ním strávil syn 210 dní, v roku 2021 to bolo 172 dní. Pripojené kalendáre preukazujú, že intenzita kontaktu medzi ním a synom mala rastúcu tendenciu a že sa plnohodnotne venoval synovi a jeho potrebám. Podstatná zmena v realizácii styku nastala v čase, keď mu bol doručený rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 21CoP/23/2021 zo dňa 30.09.2021. Od uvedenej doby (november 2021) mu matka odmieta syna nechávať nad rámec upraveného styku, tak ako tomu bolo pravidlom a na čo bol syn zvyknutý. Dôvodom podania tohto návrhu je v prvom rade záujem maloletého v kontexte skutočnosti, že matka maloletého

mu sťažuje stretávanie sa so synom a to aj napriek tomu, že intenzita kontaktu so synom mala rastúcu tendenciu a je v záujme maloletého syna potencovať vzťah otca a syna, a nie ho brzdiť. V súčasnosti je nezamestnaný, no s matkou majú obaja vytvorené vhodné podmienky na to, aby sa mohli spoločne postarať o ich syna. K I. má vytvorený vrúcny vzťah založený na vzájomnej láske a dôvere, poskytoval mu všetku potrebnú starostlivosť od narodenia a snažil sa mu vytvárať podmienky na jeho priaznivý psychický aj fyzický vývin a rast. Veľakrát so synom trávil čas niekoľko dní vkuse a o syna sa vie a dokáže postarať. Vzhľadom ku skutočnosti, že ich styk sa realizoval v širšej miere, syn si na neho zvykol a je v záujme ich syna, aby bol styk rozšírený na striedavú osobnú starostlivosť, pretože chce, aby ich syn mal naďalej zachovaný dobrý a kvalitný vzťah tak k nemu ako aj k matke. Zastáva názor, že podiel otcovskej starostlivosti o dieťa by mal byť rovnaký ako je podiel starostlivosti matky. Uviedol, že v súčasnosti byva v rodinnom dome v obci Y. J., pre ich syna je to známe prostredie, v ktorom má vyhradenú svoju izbu.

2. Otec k návrhu podal vyjadrenie, v ktorom opísal podiel jeho starostlivosti o maloletého, popísal zmarený styk s maloletým synom od 05.11.2021 do 04.04.2022, ako aj jeho snahu dohodnúť sa s matkou maloletého na rozšírenom styku so synom.

3. Matka s návrhom otca nesúhlasila. Žiadala ponechať úpravu rodičovských práv a povinností v zmysle posledného rozhodnutia súdu. Maloletý syn účastníkov si na uvedenú úpravu zvykol, má pravidelný režim a takáto úprava mu vyhovuje. Uviedla, že rodičia mal. I. nikdy nežili v spoločnej domácnosti.

4. Kolízny opatrovník uviedol, že otec nemá na adrese svojho trvalého pobytu vytvorené vhodné bytové podmienky zodpovedajúce potrebám maloletého dieťaťa. Rodinný dom, v ktorom sa otec zdržiava je v rekonštrukcii. Doterajšia úprava maloletému vyhovuje. doporučil zachovať súčasný stav.

5. Súd vykonal dokazovanie výsluchom rodičov, výsluchom dieťaťa, oboznámením sa návrhu otca na začatie konania vrátane príloh o kontaktoch so synom v priebehu rokov 2020, 2021 spisom tunajšieho súdu sp. zn. 6P/171/2020 a z neho rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 19.11.2020 a rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21CoP/23/2021 zo dňa 30.09.2021, spisu tunajšieho súdu sp. zn. 8P/66/2022, správy z predmediačnej činnosti, zápisnicou zo stretnutia s koordinátorom tunajšieho súdu v rámci multidisciplinárneho prístupu, správy z obce Y. J., správami kolízneho opatrovníka o prešetrení pomerov v rodine, správy Okresného riaditeľstva policajného zboru vo Vranove nad Topľou, správami referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, správou základnej školy a na základe takto vykonaného dokazovania zistil tento skutočný stav vecí:

6. Rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 6P/171/2020 - 19 zo dňa 19.11.2020 v spojení s opravným uznesením a v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 21CoP/23/2021-49 zo dňa 30.09.2021 bol zmenený výrok rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 8P/66/2018-28 zo dňa 07.06.2018, týkajúci sa úpravy styku a to tak, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. I., nar. XX.XX.XXXX každý nepárny víkend od piatku od 16:00 hod. do nedele do 18:00 hod. V každom párnom týždni v utorok a vo štvrtok v čase od 15:00 hod. do 19:00 hod. Otec je oprávnený stretávať sa s mal. synom počas letných prázdnin v mesiaci júl od 01.07. od 09:00 hod. do 15.07. do 18:00 hod. a v mesiaci august od 01.08. od 09:00 hod. do 15.08. do 18:00 hod.. Počas jarných prázdnin v párnom roku je otec oprávnený stretávať sa s maloletým od soboty predchádzajúcej prvému dňu prázdnin od 09:00 hod. do 18:00 hod. do nedele nasledujúcej po poslednom dni prázdnin. Otec je oprávnený stretávať sa s maloletým I. počas vianočných sviatkov v každom nepárnom kalendárnom roku od 27.12. od 09:00 hod. do 02.01 do 16:00 hod. a v každom párnom kalendárnom roku od 24.12. od 9:00 hod. do 26.12. do 10:00 hod. Otec je oprávnený stretávať sa s maloletým I. v každom nepárnom kalendárnom roku počas veľkonočných sviatkov od Veľkonočného piatku od 9:00 hod. do Veľkonočnej soboty do 19:00 hod. a každý párný kalendárny rok v čase od Veľkonočnej nedele 9:00 hod. do Veľkonočného pondelka do 19:00 hod.

7. Zo správy z predmediačnej činnosti je zrejmé, že rodičia sa zúčastnili jedného stretnutia u mediátora N.. G. N., ale matka následne nedala súhlas na začatie mediácie, takže mediátorka ukončila predmediačnú činnosť.

8. Podľa zápisnice zo stretnutia s koordinátorom tunajšieho súdu v rámci multidisciplinárneho prístupu, medzi rodičmi nedošlo k rodičovskej dohode o zmene úpravy rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu a obaja rodičia požiadali o postúpenie spisu zákonnému sudcovi.

9. Podľa správy obce Y. J. zo dňa 23.05.2022 otec maloletého dieťaťa, má v obci Y. J.Š. trvalý pobyt, ale na adrese sa zdržiava sporadicky, keďže dom je v rekonštrukcii. Miestnym šetrením zistili, že menovaný sa zdržiava aj v J., na im neznámej adrese. Býva sám. Vzhľadom k tomu nevedia posúdiť, aký má vzťah s maloletým synom I.. Zo správy OR PZ vo Vranove nad Topľou OO PZ Slovenská Kajňa je zrejmé, že previerkou na adresne Y. J. č. XXX bolo zistené, že rodinný dom je zvonku vizuálne v prestavbe, vstupná brána bola uzamknutá a na pozemku sa nikto nenachádzal. Preverovaním v susedstve bolo zistené, že otec mal. sa na vyššie uvedenej adrese zdržiava sporadicky.

10. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou zo dňa 15.06.2022 vyplýva, že maloletý žije s matkou a starším bratom L. P., nar. XX.XX.XXXX v dvojizbovom obecnom byte v obci K. Y. L.. Domácnosť pozostáva z kuchyne spojenej s obývačkou a detskej izby. Domácnosť je kompletne vybavená a zariadená novým nábytkom a udržiavaná v poriadku a čistote. Maloletý I. je žiakom X. ročníka ZŠ a v priebehu konania sa stal žiakom X. ročníka ZŠ C. Q.. vo G. Y. L.. Je zdravý, sledovaný v imunoalergologickej ambulancii G. N., inak prekonáva len bežné detské ochorenia. Matka pracuje ako administratívna pracovníčka v lisovni plastov v J. Y. L. s príjmom asi 1.100,- eur mesačne. S návrhom otca na striedavú osobnú starostlivosť nesúhlasí. Otec podľa nej nezohľadnil, že maloletý vyrastá od malička so svojím bratom, ktorý pochádza z rozvedeného manželstva matky a na ktorého je maloletý silno citovo naviazaný. Dieťaťu, podľa matky, súčasná úprava styku vyhovuje, vie na ako dlho ide k otcovi a kedy sa vráti. Matka nevyklučuje možnosť striedavej starostlivosti do budúcnosti, ale až vo vyššom veku dieťaťa, kedy bude vedieť samé zväžiť dôsledky svojho rozhodnutia. Medzi rodičmi absentuje primeraná komunikácia, prípadne je veľmi konfliktná. Matka si otca v telefóne zablokovala, lebo jej neustále volal, čo ju obťažovalo. Otcovi však dala k dispozícii telefónne číslo na synov telefón, na ktorom ho kontaktuje. Otec žije sám v rodinnom dome v obci Y. J.. Bytové podmienky u otca sa podarilo prešetriť až po viacnásobnej návšteve, z dôvodu zdravotných problémov otca v čase šetrenia a jeho opakovanej neprítomnosti v mieste šetrenia. Ide o dvojposchodový rodinný dom, ktorý je aktuálne v rekonštrukcii zvonku aj z vnútra. V dome chýbali podlahy, steny boli neomaľované chýbalo potrebné vybavenie a sanita. K dispozícii v dome je jedna izba, v ktorej sa nachádza jedna dvojlôžková posteľ a skrinka a tiež ďalšia izba s posteľou ale bez podlahy. Vo vnútorných priestoroch domu bol rozložený stavebný materiál a pracovné náradie. Z uvedeného je zrejmé, že otec v čase sociálneho zisťovania nemal na adrese trvalého pobytu vytvorené vhodné bytové podmienky zodpovedajúce potrebám mal. dieťaťa. Celkovo boli v priebehu konania vykonané 4 pokusy o zistenie bytových podmienok u otca. Úspešná bola len jedna návšteva. V ostatných prípadoch otec nebol zastihnutý.

Otec nepracuje, aktuálne je práceneschopný. V októbri 2021 začal kontaktovať orgán SPODaSK za účelom pomoci pri riešení jeho styku so synom. V tom čase nadobudol právoplatnosť rozsudok Krajského súdu Prešov a matka sa ním začala riadiť. Podľa otca matka odmietala akékoľvek pokusy o dohodu pokiaľ ide o styk nad rámec vymedzený rozsudkom, otec sa pokúšal o riešenie problému cestou mediácie, ktorá však bola neúspešná. Vzhľadom na konfliktnú a nekonštruktívnu komunikáciu medzi rodičmi sa rodičia začali v marci 2022 podrobovať odbornému a psychologickému poradenstvu na referáte RPPS. Uskutočnilo sa niekoľko individuálnych sedení u psychológa a jedno spoločné stretnutie rodičov. V oblasti komunikácie medzi rodičmi posun nenastal.

Zisťovaním názoru maloletého dieťaťa za prítomnosti psychológa referátu RPPS bolo konštatované, že dieťa má pozitívny citový vzťah k obom rodičom. Styk s otcom prebieha, dieťa chodí k otcovi rado. Má tam aj kamarátov, s ktorými sa zvykne hrať a môže byť otca aj dlhšie hore. Uviedol tiež, že ocko mu často volá a píše keď nie sú spolu, a trvá na tom, aby išlo o videohovory. Počas týchto videohovorov je dieťa v miestnosti väčšinou samé, matka ani brat pri ňom zvyčajne nie sú. Ocko pre neho často príde aj vtedy keď nemá (podľa rozsudku) a povie „pod, utečieme mamke“. Mamka mu vysvetlila, že chodí k ockovi tak preto, že o tom rozhodol súd, jemu to celkom vyhovuje, lebo vie kedy zas príde domov. Rád hrá futbal, alebo bicykluje s bratom L. a inými deťmi v K.. Dieťa sa tiež vyjadrilo, že týždeň bez mamky a L. sa mu zdá príliš veľa, chýbali by mu. Ocko mu ešte len bude robiť izbu v J., nemá u ocka ani stolík a nevie kde by sa učil, učí sa s ním väčšinou len mamka. Vie si predstaviť byť u ocka dlhšie cez prázdniny. Dieťa zároveň uviedlo, že otec často o matke nepekne rozpráva, používa výrazy ako „trúba, glupa, macer“. On sám mu už niekoľkokrát povedal, aby tak o matke nehovoril. Na otázku, či mu mamka niekedy bráni chodiť alebo volať s ockom odpovedalo dieťa, že „nie, ani o ockovi škaredo nerozpráva“. Tiež dieťa uviedlo, že si ho otec zvykne nahrávať, keď sa spolu rozprávajú. Majú za to, že jedným z predpokladov fungujúcej striedavej starostlivosti je dostatočná rodičovská vyspelosť, schopnosť primeranej komunikácie a rešpektovanie dôležitosti roly druhého rodiča v živote dieťaťa. V prípade, že nedôjde k nejakej pozitívnej komunikácii a výsledky

dokazovania nebudú jednoznačné, odporúčajú zväžiť aj znalecké dokazovanie, ktoré by bolo zamerané na zistenie osobnostných predpokladov a schopnosť rodičov hľadať kompromisy.

11. Otec v priebehu konania mal výhrady voči pracovníčke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, ktorá bola poverená zo strany úradu zastupovaním mal. v tomto konaní a žiadal jej výmenu. Namietal aj vypracovanú správu kolízneho opatrovníka. Sťažnosť otca bola zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny prešetrovaná, bola vyhodnotená ako nedôvodná a žiadosti otca o výmenu pracovníčky nebolo zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou vyhovieť o čom bol otec informovaný.

12. Podľa výpovede otca od právoplatnosti aktuálneho rozsudku sa so synom pravidelne stretáva. Stalo sa, že mu matka bránila stretnúť sa so synom, preto podal návrh na výkon súdneho rozhodnutia, ktoré je vedené pod sp. zn. 8Em/1/2022. O zmenu úpravy styku, prípadne o striedavú starostlivosť žiada z dôvodu, že sa o dieťa stará a vychováva ho od narodenia. Do októbra 2021 bolo dieťa v podstate v striedavej starostlivosti oboch rodičov. Doložil spracovaný kalendár, kde sú zohľadnené a spočítané všetky dni, ktoré strávil so synom. Za obdobie od roku 2018 do roku 2021 v priemere trávil so synom od 42 - 58% času z kalendárneho roka. Týždeň bol syn u neho a týždeň bol s matkou. Uvedol, že aktuálne býva v Y.Y. J. v rodinnom dome. Ide o dvojposchodový rodinný dom. Občas dochádza aj do J., kde sa zdržiava v kamarátovom byte s jeho súhlasom. Rekonštrukcia rodinného domu v J. pokračuje. Ak by mu bol syn zverený do striedavej osobnej starostlivosti, plánuje túto zabezpečiť v Y. J. kvôli dostupnosti do G. Y. L., kde dieťa navštevuje základnú školu. Od januára 2022 je nezamestnaný. Jeho posledný pracovný pomer skončil dohodou ku poslednému dňu v decembri 2021. Požiadal o vykonanie živnosti a dňa 28.11.2022 mu bolo vyhovieť. Osvedčenie o živnostenskom oprávnení bolo vydané od 01.12.2022. Rekonštrukciu rodinného domu financuje z úveru, ktorý zobral v roku 2017 alebo 2018, úver spláca z brigád a z usparených finančných prostriedkov. Aj keď je nezamestnaný, má brigády, ktorými si mesačne zarobí 500-700,- eur. Úverové splátky sú vo výške cca 350,- eur mesačne. Zároveň otec predložil čestné vyhlásenie C. A. z 28.11.2022, ktorého podpis nie je overený, že ako výlučný vlastník bytu vo G. Y. L. je ochotný za sumu mesačných inkasných platieb poskytnúť uvedený byt otcovi maloletého a jeho synovi na potrebnú a nevyhnutnú dobu.

Je toho názoru, že dieťa je pod silným vplyvom matky, o čom svedčí aj jeho výpoveď pred kolíznym opatrovníkom. Nesúhlasí so spracovanou správou s tým, že správa nezodpovedá vyjadrovaniu sa X-ročného dieťaťa. Tiež spochybnil tvrdenie, že X-ročné dieťa vie povedať, že jemu vyhovuje ako chodí ku otcovi, alebo že vie, kedy zase príde domov. Ešte v začiatkoch školského roka v roku 2021 bol na týždňovej báze u neho a u mamy. Neboli problémy v škole. Syn začal mať v škole problémy, začal ubližovať, šikanovať a robiť zle deťom v triede. Dohodol stretnutie u detskej psychologičky v R., kde sa syn v novembri 2021 podrobil psychologickému vyšetreniu. Absolvovali jedno stretnutie s tým, že v čase vyšetrenia v novembri 2021 nebolo pozorované odmietanie otca dieťaťom. So synom by sa vedel pripravovať na vyučovanie, vie pripraviť varené jedlo. Nikdy nebol súdne trestaný, nepije, nefajčí, neužíva omamné látky.

13. Otec predložil fotografiu, na ktorej je syn v čase kontaktu s otcom, ktorý sedí za stolíkom pred počítačom a číta rozprávku.

14. Matka uviedla, že aktuálne má syn pravidelný režim, je spokojný, nie sú s ním problémy v škole, ani so správaním, ani s učením. Nevidí žiadny dôvod na to, aby sa to nejakým spôsobom menilo. K otcovi chodí, kedy má určené. Bolo mu vysvetlené, v ktorých dňoch bude chodiť, aby sa vyhli konfliktom medzi sebou. Mal vytlačený kalendár, podľa ktorého aj sám vedel, kedy ide k otcovi. Problém vidí v tom, že otec syna učí, že nemá rešpektovať termíny stretnutí, nemá ju počúvať, že sa tým nemá riadiť. Keď mali určený neobmedzený styk, otec si brával syna aj bez dohody s matkou a nevedela sa k nemu dostať. Prišiel si pre dieťa, zobral ho a len jej zavolať, že syn u neho ostáva celý týždeň. Styk bol zmarený v období, keď boli v karanténe, kedy mu dieťa nedala, ale dohodli sa na náhradnom termíne. Stali sa prípady, kedy prišiel a syn nechcel s ním ísť. So starším bratom má maloletý dobrý vzťah. Spolu chodia do školy, ako aj zo školy. Trávia spolu voľný čas. Pokiaľ ide o zhoršené správanie syna nástupom do školy uviedla, že s triednou učiteľkou sa ohľadom správania syna osobne stretla. Otec tvrdil, že I. si musí zvyknúť, že to nemusia riešiť. S pani triednou učiteľkou riešili aj detského školského psychológa, avšak v škole psychológa nemali, preto mala zabezpečiť nejakého vo G.. Medzitým otec bez upovedomenia zobral dieťa k psychológovi. Následne zavolať triedna učiteľka a povedala, že syn sa zlepšil a pravdepodobne si len potreboval zvyknúť, pretože nastúpil do triedy, v ktorej nikoho nepoznal.

Nevedeli čo bolo príčinou jeho správania. Situácia sa však zlepšovala a aj triedna učiteľka usúdila, že to nie je potrebné ďalej riešiť. Keď sa so synom rozprávala a snažila sa mu vysvetliť, ako by fungovala striedavá tak povedal, že by chcel len raz za čas ísť keby niekde chceli ísť na výlet. Myslí si, že ešte nevie posúdiť dôsledky striedavej starostlivosti. Je zvyknutý na režim, ktorý aktuálne má. So synom sa o otcovi nerozpráva. S otcom syna vôbec nekomunikuje. Od 15. januára má zablokované jeho telefónne číslo. Otec priamo kontaktuje syna. S návrhom otca nesúhlasí a j z toho dôvodu, že otec nemá stály príjem, pracuje len príležitostne, nie je schopný zabezpečiť výživu dieťaťa, nemá tiež vytvorené vhodné bytové podmienky, býva v rozostavanom dome, ktorý rekonštruuje niekoľko rokov, poukázala tiež na vyhrotenú až absentujúcu komunikáciu medzi rodičmi.

15. Zo správy o priebehu poradensko-psychologických stretnutí Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vyplýva, že rodičia absolvovali od marca 2022 stretnutia v RPPS za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie a riešenia dlhodobého rodičovského konfliktu. Stretnutia v poradni doteraz prebiehali individuálne, obaja rodičia sa dostavili bez problémov do poradne podľa dohody, otec mal. dieťaťa navštevoval poradňu aj spontánne mimo dohodnutých stretnutí, k navrhnutým spoločným stretnutiam mala matka mal. dieťaťa skôr odmietavý postoj, otec súhlasil aj so spoločným stretnutím, obaja rodičia boli pozvaní na spoločné stretnutie v júli, matka mal. dieťaťa sa dostavila do poradne, otec mal. sa písomne ospravedlnil z dôvodu dovolenkového pobytu s mal. synom mimo Slovenska, navrhol príp. iný termín v budúcnosti. Obaja rodičia počas stretnutí prejavili hlboký citový vzťah a väzbu k synovi, obaja sa chcú podieľať na jeho výchove a starostlivosti o neho do budúcnosti, dlhodobým problémom je ich vážne narušený vzájomný vzťah a komunikácia. Z individuálnych stretnutí konštatujú, že vzájomná komunikácia medzi rodičmi sa nezlepšuje, rodičovský konflikt eskaluje, mal. syn je často svedkom napätých situácií medzi rodičmi, aj keď neustále rodičom bolo prezentované, aby sa vyvarovali týchto situácií pred synom. Otec mal. dieťaťa sa nedokáže zmieriť so skutočnosťou, že na návrh matky mal. dieťaťa bol súdom upravený styk s mal. synom v r. 2021, podľa jeho slov fungoval dovtedy neobmedzený kontakt so synom bez problémov. Matka mal. syna s týmto tvrdením zásadne nesúhlasí, preto požadovala, aby bol styk upravený presne podľa časových termínov. Matka mal. styku otca so synom nebráni, otec chodí za synom aj nad rámec súdneho rozhodnutia, ona to akceptuje. Vzhľadom na súčasný konfliktný stav komunikácie medzi rodičmi je potrebné, aby styk druhého rodiča s mal. synom bol upravený podľa časového harmonogramu, rodičia nie sú schopní dlhodobo sa dohadovať na styku s mal. synom.

16. Zo správy základnej školy, ktorú maloletý navštevuje je zrejmé, že dosahuje dobré výchovno-vzdelávacie výsledky. Jeho správanie je bezproblémové. K pedagógovi sa správa s úctou, primerane komunikuje so všetkými spolužiakmi. Obaja rodičia majú záujem o spoluprácu so školou. V príprave na vyučovanie nie je možno rozlíšiť kedy mal. trávil čas s matkou a kedy s otcom. Jeho príprava je vždy dostačujúca. Mal. I. v rozhovoroch spomína rovnako matku aj otca. Jeho vzťah k nim a tiež k bratovi je veľmi pekný. Na otázku zo strany súdu či dieťa v jeho veku dokáže pochopiť dĺžku trvania 7 dní, či si to dokáže predstaviť, triedna učiteľka uviedla, že u žiakov je to individuálne a nemôže zhodnotiť či mal. I. je natoľko vyspelý, aby poznal časový interval 7 dní.

17. Podľa správy Sociálnej poisťovne - ústredia otec v priebehu rokov 2012 až doposiaľ mal prevažne príjem z dohody o pracovnej činnosti alebo dohody o vykonaní práce.

18. Súd zisťoval aj názor mal. syna účastníkov na striedavú starostlivosť. Správu o zisťovaní názoru mal. vypracovanú kolíznym opatrovníkom kedy bol názor maloletého zisťovaný za prítomnosti psychológa RPPS otec spochybnil. Súd požiadal o opakované zisťovanie názoru mal. za prítomnosti psychológa, otec odmietol dať súhlas k výsluchu. Dožadoval sa, aby počas vyjadrenia maloletého bola prítomná iná zamestnankyňa Úradu práce ako tá, ktorá je poverená v tejto veci, v čom mu nebolo vyhovené. Z toho dôvodu bol zisťovaný názor mal. priamo na súde s tým, že v noci pred pojednávaním sa mal. I. vrátil z predĺženého víkendu, ktorý strávil s otcom v zahraničí, v Anglicku. Jeho výpoveď bola poznačená emocionálnymi zážitkami z výletu, čo potvrdil aj psychológ RPPS prítomný na pojednávaní a tiež bol zrejmy vplyv otca, s ktorým dieťa pred výsluchom strávilo intenzívne 3 dni. Mal. uviedol, že sa mu veľmi páčil výlet, vymenoval zážitky a aktivity, ktoré v zahraničí absolvoval. Uviedol, že keď je na Slovensku býva s mamkou aj s ockom. Ocko býva v J.. Tiež býva s bratom L., ktorý má XX rokov, rozumejú si. Keď je doma po návrate zo školy z družiny hrá sa, či už sám alebo s bratom. Ak je u otca, stretáva sa s kamarátmi v J., bicyklujú sa. Otec má zariadenú jednu obývaciu izbu. Spia na jednej spoločnej posteli. Otec mu vie pripraviť jedlo aj uvariť. Chodievajú na obedy do školskej jedálne. Do školy sa pripravuje s

mamkou, keď je u ocka, u neho sa neučí. Keď sa vráti v nedeľu večer z pobytu u ocka učí sa s ním mamka. Alebo učí sa v piatok s mamkou. V byte vo G. Y. L. s ockom nikdy nebol. S otcom chodieval na plaváreň. Na otázku, či je spokojný s aktuálnou úpravou uviedol, že by ju chcel zmeniť a to tak, aby týždeň trávil u mamky, týždeň u otca. Dva týždne nie, to je už veľa. Chcel by to zmeniť lebo u ocka je menej ako u mamky. Otec mu niekedy povie, že urobia nejakú vec a že to bude ich tajomstvo. Spomenul si, že otec len raz v minulosti nepekne rozprával o mamke.

19. Psychológ RPPS prítomný na pojednávaní počas zisťovania názoru maloletého uviedol, že mal. I. bol vo výpovedi spontánny, bol krátko po dovolenke plnej zážitkov. Bol správne orientovaný v čase aj priestore, bol schopný výsluchu, neinklinuje výrazne k žiadnemu z rodičov, má rád oboch rodičov. Výpoveď mal. bola ovplyvnená aj pobytom s otcom na výlete. Bol plný zážitkov. Zároveň psychológ uviedol, že rodičia absolvujú pravidelné stretnutia na RPPS. Stále medzi nimi pretrváva konflikt. Apeloval na rodičov, aby neriešili svoje problémy pred synom. Konflikt sa týka najmä starostlivosti o syna.

20. Súd vec takto právne posúdil.

21. V zmysle § 26 Zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), ak sa menia pomery, môže súd aj bez návrhu zmeniť rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností, alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

22. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

23. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

24. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 25 a 26 sa použijú primerane.

25. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine záujem mal. dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu mal. dieťaťa sa zohľadňuje najmä:

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa.
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

26. V zmysle ust. § 121 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa menia pomery.

27. Podľa ust. § 191 CSP dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. S poukazom na ust. § 217 CSP pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

28. Podľa čl. 10, ods. 1 CMP dôkazy a tvrdenia účastníkov konania hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi na ktorých spočíva tento zákon.

29. Podľa čl. 4 CMP, ak je účastníkom konania mal. dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme.

30. Podľa § 43 ZoR mal. dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa mal dieťaťa, má mal. dieťa právo byť vypočuté. Názoru mal dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

31. Podľa § 38 ods. 1 a 2 CMP ak je účastníkom maloletý, ktorá je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne.

32. Rozhodovanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností v prípadoch, kedy rodičia nie sú schopní sa na výkone rod. práv a pov. dohodnúť, musí byť hľadáním optimálneho stavu zo strany súdu. Prioritný je záujem mal. dieťaťa.

33. Striedavá starostlivosť prichádza do úvahy vtedy, ak obaja rodičia rovnakou mierou sú schopní a ochotní poskytovať starostlivosť mal. dieťaťu, dbať o jeho zdravý vývoj a ak dieťa má k obom rodičom rovnaký citový vzťah. V týchto prípadoch je takéto riešenie v najlepšom záujme maloletého.

34. Za účelom zvolenia najvhodnejšej formy osobnej starostlivosti rodičov o mal. Petra súd vychádzal z aplikácie ustanovenia § 36 a 24 ods. 4 ZoR rešpektujúc právo maloletého na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a na záujem mal. dieťaťa. Kritériami zverenia sú najmä 1/ existencia pokrvného putá medzi dieťaťom a o jeho zverenie usilujúcou osobou, 2/ miera zachovania identity mal. dieťaťa a jeho rodinných väzieb, 3/ schopnosť osoby usilujúcej o zverenie mal. dieťaťa do jej starostlivosti zaistiť jeho vývoj, vzdelávanie, emocionálne, materiálne a iné potreby, 4/ pranie maloletého dieťaťa (nález Ústavného súdu ČR zo dňa 26.05.2014, sp. zn. 1ÚS 2482/13).

35. Prvé kritérium, ktorým je existencia pokrvného putá spĺňajú obaja rodičia. Druhým kritériom je miera zachovania identity dieťaťa jeho rodinných väzieb. Záujmom dieťaťa je aby bolo v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa. V danom prípade súd z výsledkov vykonaného dokazovania - výpovedi účastníkov, mal. I. aj zo záverov konzultácii na RPPS vo G. Y. L., s ktorými sa súd stotožnil nezistil u žiadneho z rodičov také výrazné prejavy v správaní, ktoré by boli signálom toho, že neuznávajú úlohu matky či úlohu otca aj keď u otca sa objavili určité náznaky manipulatívneho správania v snahe dosiahnuť želaný výsledok. Matka preferuje formu výlučnej osobnej starostlivosti, nevylúčila však otca zo života mal. I.. Syn sa s otcom pravidelne stretáva v rámci aktuálnej úpravy styku a matka mnohokrát toleruje aj stretávanie sa nad rámec tejto úpravy. Otec so synom majú spolu vytvorený pekný citový vzťah. A matka nevylučuje možnosť striedavej osobnej starostlivosti vo vyššom veku maloletého, kedy bude schopný posúdiť aj dôsledky striedavej starostlivosti. V tomto čase ju nepovažuje za vhodnú mimo iných dôvodov aj vzhľadom k narušeným vzájomným vzťahom medzi rodičmi a absentujúcu vzájomnú komunikáciu. Súd z vykonaných dôkazov má za to, že rodičia nie sú schopní konštruktívne komunikovať ani ohľadom mal. syna. Podľa Dohovoru o právach dieťaťa postačuje pre striedavú starostlivosť aj súhlas jedného z rodičov. Súd tak môže nariadiť striedavú osobnú starostlivosť i v prípade, ak s tým jeden z rodičov nesúhlasí, no je to v záujme mal. dieťaťa. Čo v danom prípade nie je splnené.

36. Ďalším kritériom je schopnosť osoby usilujúcej o zverenie dieťaťa do jej starostlivosti zaistiť vývoj, vzdelávanie, emocionálne, materiálne a iné potreby. V danom prípade obaja rodičia majú emočné aj racionálne predpoklady pre uspokojenie potrieb maloletého. Súd však z vykonaných dôkazov má za to, že otec toho času nie je schopný naplniť materiálne potreby maloletého, nepreukázal zdroj a výšku príjmu. V čase rozhodnutia súdu otec nemal pravidelný príjem. Nemal vytvorené vhodné bytové podmienky pre zabezpečenie riadne starostlivosti o syna. V podstate žije na stavenisku v rodinnom

dome, ktorý sa rekonštruje, kde chýba základné vybavenie. Aj z výpovede mal. sú zrejmé skutočnosti ktoré uviedol v správe kolízny opatrovník. Zariadená je len jedna izba. Počas pobytu u otca spia v spoločnej posteli. Chýba sanita, podlahy. V rodinnom dome je aj vo vnútri pracovné náradie a nástroje, kde z pohľadu súdu hrozí zvýšené riziko úrazu pre dieťa a tiež sú otázky hygienické podmienky bývania. A aj keď otec tvrdí, že má možnosť bývať v byte u kamaráta vo G. Y. L. nedisponuje nájomnou zmluvou, nie je zabezpečená stabilita takéhoto bývania. Samotné dieťa uviedlo, že s otcom nikdy v tomto byte nebolo. Z obsahu spisu vyplýva, že otec sa tiež zvykne zdržiavať v J., adresa pobytu súdu nie je známa. Ak by sa dieťa malo zdržiavať na rôznych adresách počas pobytu u otca, tento spôsob osobnej starostlivosti by bol v rozpore s potrebou stability výchovného prostredia dieťaťa. Neustála zmena prostredia, v ktorom dieťa vyrastá môže mať na neho negatívny vplyv. A nestálosť prostredia sa môže odraziť aj na psychickom vývine dieťaťa.

37. Ďalším kritériom je pranie mal. dieťaťa. Pri rozhodovacom procese má názor mal dieťaťa významnú úlohu a jeho názor sa berie do úvahy s prihliadnutím na jeho vek a rozumovú vyspelosť. Posúdenie záujmu dieťaťa prináleží súdu. Čím je dieťa staršie a rozumovo vyspelejšie, tým má jeho názor väčšiu váhu. Názor mal. I. bol zisťovaný opakovane, či už nepriamo prostredníctvom kolízneho opatrovníka a tiež výpoveďou na súde. Názor maloletého sa počas jednotlivých zisťovaní líšil. Pred kolíznym opatrovníkom uviedol, že mu doterajšia úprava vyhovuje, že 7 dní strávených u otca bez matky a brata L. sa mu zdá byť veľa. Na súde tvrdil, že má záujem o striedavú osobnú starostlivosť. Jeho výpoveď na súde však bola do značnej miery ovplyvnená tým, že pred zisťovaním názoru strávil 3 intenzívne dni v spoločnosti otca na výlete v zahraničí s množstvom pozitívnych zážitkov, čo malo nepochybne vplyv na jeho výpoveď. Je diskutabilné či si maloleté dieťa vo veku X rokov vie predstaviť dĺžku trvania v prípade zvolenej striedavej starostlivosti v rozsahu 7 dní, ak aj učiteľ, ktorý prichádza denne od styku so žiakmi v jeho veku nedokázal zaujať jasné stanovisko s tým, že je to individuálne u jednotlivých detí a závisí to od ich rozumovej a mentálnej vyspelosti. Súd môže aj korigovať názor dieťaťa ak dospeje k záveru, že riešenie nie je v záujme maloletého. Spôsob akým súd prihliadne na názor dieťaťa sa vždy odvodzuje od veku dieťaťa, jeho rozumovej a mentálnej vyspelosti a nepochybne od záujmu maloletého.

38. Berúc do úvahy výsledky vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že toho času striedavá osobná starostlivosť nie je v záujme maloletého aj keď mal I. má rád oboch rodičov a rád trávi čas u otca aj u matky, komunikácia medzi rodičmi je veľmi problematická až absentuje. Otec nepreukázal, že má toho času vhodné materiálne podmienky pre zabezpečenie riadnej starostlivosti o maloletého, býva v rozostavanom dome, ktorý nie je primerane zariadený a vybavený. Nepreukázal hodnoverne zdroj a pravidelnosť príjmu, z ktorého by dokázal zabezpečiť uspokojovanie potrieb maloletého počas pobytu u otca. Aj keď otcovi bolo vydané osvedčenie o živnostenskom oprávnení od 01.12.2022, potvrdí istý čas kým sa živnosť rozbehne a otec získa dostatočný príjem zo živnosti. Názor mal. dieťaťa súd korigoval s prihliadnutím na jeho vek a rozumovú vyspelosť. Je treba vziať do úvahy, že v čase rozhodovania súdu má mal. X rokov, čo vo svojej podstate do značnej miery spochybňuje jeho spôsobilosť dostatočne vyhodnotiť, o akú zmenu v jeho živote by išlo ak by bol zverený do striedavej osobnej starostlivosti a či by ju dokázal zvládnuť. Aj triedna učiteľka sa vyjadruje v tomto smere značne opatrne s tým, že nedokáže posúdiť či si mal. v tomto veku uvedomuje dĺžku trvania v prípade zvolenej striedavej starostlivosti v rozsahu 7 dní. V každom konaní starostlivosti súdu o mal. dieťa je prioritný záujem maloletého, obsah tohto pojmu je široký a je potrebné ho posudzovať vždy v kontexte konkrétneho prípadu s ohľadom na všetky okolnosti. Podmienka záujmu dieťaťa je vždy najdôležitejším kritériom. Prioritným v otázke zohľadnenia záujmu dieťaťa je aby bolo v starostlivosti oboch rodičov. Ak to nie je možné, tak potom u rodiča, ktorý má lepšie predpoklady a uznáva rolu a dôležitosť druhého rodiča. Vychádzajúc zo skutkových zistení je možné zhodnotiť, že aktuálne vzhľadom k zisteným horeuvedeným nedostatkom na strane otca, v dôsledku nepravidelného a nepreukázaného príjmu a nevyhovujúcim bytovým podmienkam je v záujme mal. jeho ponechanie naďalej v starostlivosti matky a realizácia pravidelného styku s otcom. Je potrebné zdôrazniť, že aj keď nedostatočná komunikácia medzi rodičmi ako jeden zo zistených nedostatkov nie je v zásade významnou prekážkou pre nariadenie striedavej osobnej starostlivosti určitéj miery zrelosti, ústretovosti a kooperácie medzi rodičmi je dôležitá pre realizáciu striedavej osobnej starostlivosti čo v tomto prípade absentuje.

Do budúcnosti, ak sa u otca zlepšia bytové podmienky a preukáže pravidelnosť a dostatočnú výšku príjmu súd nevyklučuje možnosť striedavej osobnej starostlivosti.

Berúc do úvahy všetky vyššie uvedené skutočnosti má súd za to, že aj aktuálna úprava styku tak ako je uvedená v rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 6P/171/2020-19 zo dňa 19.11.2020 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 21CoP/23/2021-49 zo dňa 30.09.2021 je primeraná

a v záujme maloletého. Od uvedenej úpravy uplynula len doba jedného roku. Dieťa si na úpravu zvyklo. Má pravidelný režim. Matka nebráni v stretávaní sa otca s mal. aj nad rámec uvedenej úpravy. Z výsledkov vykonaného dokazovania je zrejmé, že od poslednej úpravy styku nedošlo k takej podstatnej zmene pomerov, ktorá by si vyžadovala zmenu rozhodnutia, preto súd návrh otca zamietol.

39. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Prešove prostredníctvom tunajšieho súdu.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť (§ 365 CSP) len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.